

Uitvoeringsprogramma 2019 – 2022

BRAND VEILIG LEVEN

Risicobewust en Risicogericht

THREE MINUTE STORE

Brandveilig leven: risicobewust en risicogericht!

Waar richt het taakveld brandveilig leven zich op?

- Vergroten (brand)veiligheidsbewustzijn
- Verhogen zelfredzaamheid
- Stimuleren eigen verantwoordelijkheid

Wat willen wij bereiken?

Via een doelgroepgerichte aanpak wil Brandweer Fryslân – samen met gemeenten en ketenpartners – de Friese samenleving van jong tot oud bewust maken van de gevaren van brand, de wijze waarop het brandrisico kan worden verkleind en wat je moet doen als er toch brand uitbreekt. We richten ons hierbij zowel op risico- als kansgroepen, onderkende risicogebieden en risico-objecten.

Met de inzet op brandveilig leven streeft Brandweer Fryslân 4 doelen na:

- Brand voorkomen
- Brand snel ontdekken (door het installeren van rookmelders)
- Verspreiding van brand vertragen
- Weten wat te doen bij brand

Kader uitvoeringsprogramma brandveilig leven 2019 – 2022

Beleidsplan Veiligheid 2019-2022: samenwerken aan een veiliger en gezonder Fryslân!

Na de regionalisering van de brandweer, is in 2014 een start gemaakt met de regio-brede uitrol van brandveilig leven-activiteiten. In de daarop volgende jaren zijn deze activiteiten succesvol geïntensiveerd. Voortbouwend hierop, is in het *Beleidsplan Veiligheid 2019 – 2022* opgenomen dat Brandweer Fryslân in de voorliggende beleidsperiode opnieuw actief inzet op het taakveld brandveilig leven. We werken hierbij risicobewust en risicogericht; de focus ligt de aankomende vier jaar op zorgvuldig gekozen kans- en risicogroepen, risicogebieden en risico-objecten. 'Een leven lang aandacht voor brandveiligheid' is en blijft hierbij het adagium. Om dit te realiseren leveren wij een bijdrage aan de netwerksamenleving: we verbinden we burgers, bedrijven en instellingen en we werken nauw met hen samen op het gebied van (brand)veiligheidsbewustzijn. We stimuleren voornoemde partijen om hun rol te pakken en bij te dragen aan een veilig en gezond Fryslân. 'Nieuwsgierig' en 'omgevingsbewust' zijn hierbij belangrijke basisprincipes. Waar mogelijk maken we gebruik van beschikbare data en technologie om onze brandveilig leven-boodschap op de juiste wijze en plaats voor het voetlicht te brengen.

1. Analysebenadering risico- en kansgroepen

Landelijk is focus aangebracht in de uit te voeren brandveilig leven-activiteiten door het definiëren van risico- en kansgroepen. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van zowel regionale als landelijke analyses, zoals risicoprofielen, brandonderzoek, de risicomonitor van het Verbond van Verzekeraars en overige onderzoeksrapporten. Door risicogroepen te analyseren, weten we beter wie onze beïnvloeders zijn (speerpunt 2) en welke innovaties gestimuleerd zouden moeten worden (speerpunt 3). Een voorbeeld van een geïdentificeerde risicogroep zijn zelfstandig wonende senioren; ook in Fryslân willen wij hier de aankomende jaren via brandveilig leven-activiteiten fors op inzetten (zie thema 2). Doelgroepen kunnen daarnaast ook kansgroepen zijn. Onder het motto 'jong geleerd is oud gedaan' zijn kinderen en scholieren een voorbeeld van een kansgroep. In Fryslân richten we ons de komende jaren – nog meer dan voorheen – op deze kansgroep door intensief samen te werken met het onderwijs (zie thema 1).

2. Bevorderen van brandveilig leven via beïnvloeders

Veel instanties, organisaties en bedrijven die actief zijn in de publieke en private sector hebben, bewust of onbewust, invloed op het niveau van brandveiligheid. We bevorderen brandveilig leven door samen te werken met partijen die de meeste invloed hebben op risico- en kansgroepen. Denk hierbij onder meer aan zorgaanbieders, gemeentelijke WMO-afdelingen, woningbouwcorporaties en onderwijsinstellingen. Brandweer Fryslân wil een professionele partner zijn binnen een brede maatschappelijke context. De afgelopen jaren hebben wij reeds een groot netwerk opgebouwd, de komende jaren worden benut om dit verder uit te bouwen. Door verbinding te zoeken met maatschappelijke vraagstukken kunnen we nog meer effect bereiken op het gebied van brandveilig leven. We richten ons daarbij op het koppelen van onze doelen aan de belangen van de beïnvloeders. Er vindt hierbij een verandering plaats van 'alles zelf doen' naar 'meer via anderen doen'. Een concreet voorbeeld hiervan is het verzorgen van trainingen voor medewerkers van de GGD en de thuiszorg over brandveiligheid in en rondom huis. Zij komen 'achter de voordeur' en hebben een belangrijke signaleringsfunctie als het gaat om brandveiligheid. Hier zijn we binnen het uitvoeringsprogramma 2017-2018 succesvol mee aan de slag gegaan, het streven is dit de komende jaren te intensiveren.

3. Bevorderen van een brandveilige leefomgeving via het stimuleren van innovaties

Naast bewustwordingsactiviteiten, worden op landelijke schaal innovaties gestimuleerd gericht op producten die de (brand)veiligheid in woningen vergroten. Dit gebeurt door samen te werken met het onderwijs en bedrijven en door het bieden van een platform waar innovaties een podium krijgen. Zo worden landelijk strategische partnerschappen opgebouwd met onder meer het Ministerie van VWS, de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, DEKRA (KEMA-keur), KIWA, het Verbond van Verzekeraars en de Consumentenbond om brandveiligheid in technische apparaten te stimuleren. Een concreet regionaal voorbeeld is onze intensieve samenwerking met de 6 Friese Technasium-instellingen en de NHL-Stenden opleiding Communication and Multimediadesign: beide opleidingen zijn gericht op innovatie. Waar mogelijk wordt de samenwerking met het onderwijs versterkt.

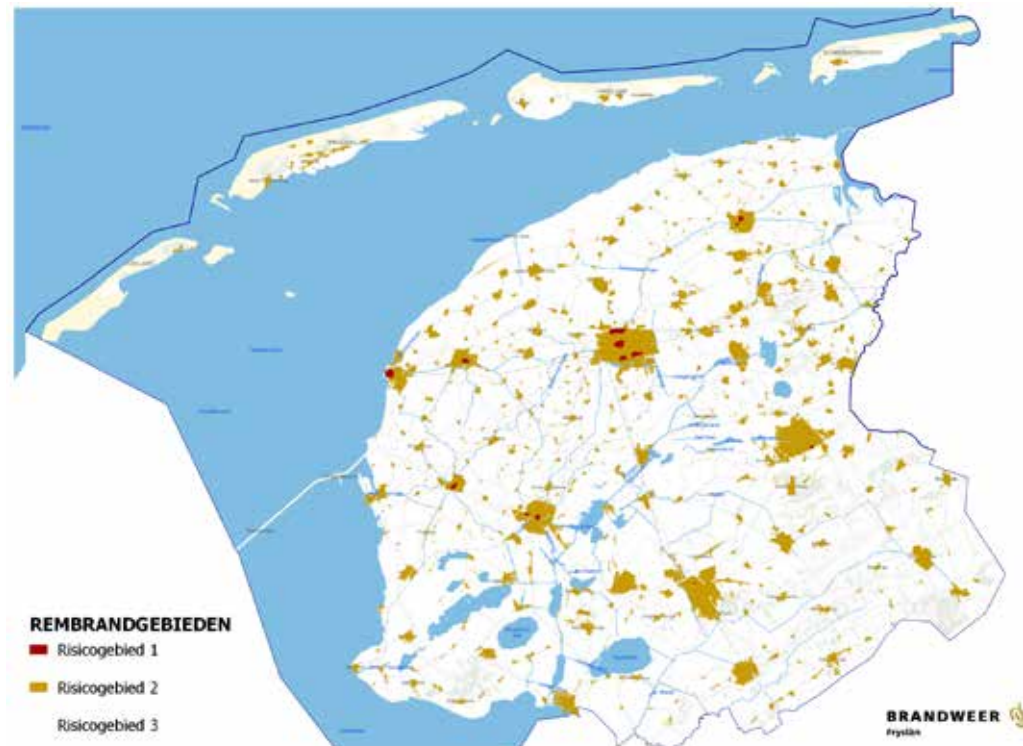
4. Investeren in kwaliteit en kennis van eigen personeel

Op landelijk niveau wordt geïnvesteerd in uniformiteit en kwaliteit in kennis en kunde van brandweermensen die werken binnen het taakveld brandveilig leven. Actuele kennis, vaardigheden en competenties zijn van doorslaggevend belang om op passende wijze invulling te kunnen geven aan brandveilig leven-activiteiten.

Rapportage Afhechten Dekkingsplan 1.0 en het Dekkingsplan 2.0 'Samen paraat'

Brandweer Fryslân kan niet overal in de regio voldoen aan de normtijden uit het Besluit veiligheidsregio's. Met de vaststelling van de rapportage *Afhechten Dekkingsplan 1.0* (november 2016) en het *Dekkingsplan 2.0 'Samen paraat'* (oktober 2017) heeft het Friese veiligheidsbestuur aangegeven deze overschrijding te accepteren, mits een extra inzet wordt geleverd op andere vlakken dan repressieve opkomsttijd. Opkomsttijd is namelijk slechts één aspect om het effect van een brand te verlagen. Deze extra inzet moet bijdragen aan het voorkomen van brand, tijdswinst door snellere ontdekking van brand en daarmee een snellere inzet van de brandweer ter plaatse. Dit alles met als doel slachtoffers en schade te verminderen. Ten aanzien van deze extra inzet is een prominente rol weggelegd voor het taakveld brandveilig leven.

Het *Uitvoeringsprogramma Brandveilig Leven 2017-2018* was gestoeld op de rapportage *Afhechten Dekkingsplan 1.0*. Effecten hiervan werken echter door in voorliggend uitvoeringsprogramma. Met name daar waar het gaat om de zgn. 'markante objecten'. Dit zijn objecten met een omgevingsvergunning brandveilig gebruik, objecten die vallen onder het Besluit risico's zware ongevallen, (nood)opvanglocaties van het COA en hotspots uit het incidentrisicoprofiel. In het *Uitvoeringsprogramma Brandveilig Leven 2017-2018* was een lijst van ruim 1.100 markante objecten opgenomen waar Brandweer Fryslân volgens theoretische berekeningen niet binnen de normtijden uit het Besluit veiligheidsregio's ter plaatse kan komen. Hoewel er sprake is van een overschrijding, zijn de berekende opkomsttijden voor deze objecten bestuurlijk acceptabel bevonden, onder voorwaarde dat hier een extra prestatie zou worden geleverd op andere vlakken dan repressieve opkomsttijd, waaronder de inzet op brandveilig leven. In de periode 2017-2018 zijn deze 1.100 markante objecten door de brandweer bezocht en is een voorlichting brandveiligheid of Geen Nood Bij Brand-traject aangeboden. De uitvloeiselen hiervan lopen door in voorliggend uitvoeringsprogramma. Daarnaast zal de komende jaren bijzondere aandacht uitgaan naar de geïdentificeerde 'risicogebieden 1' in *Dekkingsplan 2.0*. Het gaat hier om oude binnensteden, gebouwen voor slapende niet-zelfredzame personen, portiekwoningen en woongebouwen hoger dan 20 meter. Zie onderstaand overzicht:

We bouwen verder!

Inmiddels zijn we regio-breed 5 jaar aan de slag met brandveilig leven. De komende jaren bouwen we door op de sinds 2014 ingezette koers en opgedane kennis en ervaring. Waar mogelijk koppelen we onze activiteiten aan op veiligheid gerichte activiteiten van externe partijen; van brandveilig leven naar veilig leven!

Door activiteiten te bundelen wordt het maatschappelijk rendement vergroot. Een aansprekend voorbeeld hiervan is de participatie van Brandweer Fryslân in een gemeentelijk netwerkoverleg in de wijk. In dit overleg hebben naast de brandweer verschillende organisaties uit de wijk zitting, zoals het sociaal wijkteam, de wijkagent van de politie, de thuiszorg, de wijkvereniging en de in desbetreffende wijk aanwezige woningcorporaties en basisscholen. Via dit overleg worden verschillende activiteiten op touw gezet, zoals inloopspreekuren waarin bewoners met allerlei vragen terecht kunnen en pop-up-café's in de buurt.

Naast samenwerking met externe partijen, blijven we ook intern de verbinding opzoeken. Bijvoorbeeld met collega's die werkzaam zijn voor het team brandonderzoek, maatwerkpakket 1 en 2, omgevingsveiligheid, vakbekwaamheid en de 24-uursdienst, maar ook met de afdeling crisisbeheersing en de GGD. We zoeken hierbij naar synergie en efficiency.

De wereld verandert in sneltreinvaart, dit brengt nieuwe (brandveiligheids)risico's met zich mee. In dit licht worden landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen nauwgezet gevolgd. Voorliggend uitvoeringsprogramma biedt de ruimte en flexibiliteit om in te spelen op actuele risico's en thema's. We monitoren jaarlijks of er andere accenten gelegd moeten worden in de uitvoeringstaken op het gebied van brandveilig leven.

Een landelijke beweging die we bijvoorbeeld zien is dat binnen lokale gemeenschappen initiatieven worden ontplooid om meer redzaam en ondersteunend aan elkaar en aan de hulpdiensten te zijn door het starten van een zgn. 'dorpshulpverlening' en 'buren helpen buren'-projecten. Domotica speelt hierin een belangrijke rol, waaronder het gebruik van gekoppelde rookmelders. Het taakveld brandveilig leven sluit graag aan bij dergelijke initiatieven.

Ook in de geïdentificeerde risico- en kansgroepen vinden verschuivingen plaats. Zo vormen in ons actuele risicobeeld 'jonge ouders' een risicogroep. Een ander punt van aandacht vormen brandgerelateerde incidenten in relatie tot verwarde personen. Daarnaast richten we ons op risico-objecten zonder een melding of vergunning brandveilig gebruik. Vanwege het ontbreken hiervan, zijn deze objecten niet opgenomen in de reguliere toezichtprogramma's van de overheid. Deze objecten kunnen echter wel een brandveiligheidsrisico in zich herbergen, denk hierbij met name aan wooncomplexen voor (vaak verminderd zelfredzame) zelfstandig wonende senioren. Mede door de inzet van bewustwordingsactiviteiten willen wij in contact komen met de eigenaren/gebruikers van dergelijke objecten. Samenwerking met gemeenten en overige externe partners is hierbij onmisbaar. Een andere ontwikkeling is de toenemende inzet van virtual reality bij onze brandveilig leven-activiteiten.

Tot slot gaan we naast voortgangsmetingen (kwantitatief), meer aandacht besteden aan dataverzameling en effectmetingen van onze uitgevoerde brandveilig leven-activiteiten (kwalitatief). Informatie hieruit wordt benut om onze activiteiten te verbeteren.

Uitvoeringsprogramma Brandveilig Leven 2019 - 2022

6

thema's

Thema 1: Onderwijs

- 1.1. Basisonderwijs: gastlessen brandveiligheid
- 1.2. Voortgezet onderwijs: opdrachtgeverschap Technasium
- 1.3. Middelbaar beroepsonderwijs: interactieve gastcolleges
- 1.4. Hoger beroepsonderwijs: opdrachten/projecten

Thema 2: Brandveilig wonen

- 2.1. Studentenhuisvesting
- 2.2. Verminderd zelfredzame personen
- 2.3. Zelfstandig wonende senioren
- 2.4. Oefenen in de wijk
- 2.5. Wonen boven winkels/risicogebieden 1, Dekkingsplan 2.0
- 2.6. Overige activiteiten

Thema 3: Brandveiligheid in de intramurale zorg

- 3.1. Geen Nood Bij Brand

Thema 4: Brandveilig ondernemen

- 4.1. Participatie Keurmerk Veilig Ondernemen
- 4.2. Brandveiligheid in agrarische opstallen

Thema 5: Brandveilig recreëren

- 5.1. Brandveiligheidsvoorlichting recreatie

Thema 6: Landelijke campagnes

- 6.1. Nationale brandpreventieweken
- 6.2. Landelijke preventiecampagne koolmonoxidevergiftiging

Thema 1 Onderwijs

- 1.1. Basisonderwijs: gastlessen brandveiligheid
- 1.2. Voortgezet onderwijs: opdrachtgeverschap Technasium
- 1.3. Middelbaar beroepsonderwijs: interactieve gastcolleges
- 1.4. Hoger beroepsonderwijs: opdrachten/projecten

Thema 1: Onderwijs

‘Jong geleerd, is oud gedaan’. Kinderen en jongeren zijn erg ontvankelijk voor nieuwe informatie. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat wanneer gedrag vroeg wordt aangeleerd, dit over het algemeen leidt tot gewoontegedrag. Educatie is hierbij een sleutelwoord!

1.1. Basisonderwijs: gastlessen brandveiligheid

Brandweer Fryslân biedt alle bovenbouwgroepen van Friese basisscholen een gastles over brandveiligheid aan. Deze gastlessen worden verzorgd door een groep enthousiaste brandweervrijwilligers. Aan de hand van het landelijke lespakket *De brandweer op school* wordt de leerlingen op een interactieve manier geleerd wat zij zelf kunnen doen om brand te voorkomen en hoe zij moeten handelen wanneer er toch brand uitbreekt. Door middel van een huiswerkopdracht wordt brandveiligheid ook thuis onderwerp van gesprek. Evaluaties tonen aan dat de gastlessen brandveiligheid erg positief worden ontvangen op de Friese basisscholen.

1.2. Voortgezet onderwijs: opdrachtgeverschap Technasium

Het Technasium is gericht op het bèta-onderwijs van HAVO en VWO. Leerlingen werken in teamverband aan actuele bèta-technische opdrachten van externe opdrachtgevers. Sinds 2016 is Brandweer Fryslân opdrachtgever binnen alle zes Friese Technasium-onderwijsinstellingen (CSG Bogerman in Sneek, Linde College in Wolvega, CSG Liudger in Drachten, Stellingwerf College in Oosterwolde, RSG Simon Vestdijk in Harlingen, Leeuwarder Lyceum in Leeuwarden). Hierbij wordt nauw samengewerkt met de Veiligheidsregio's Groningen en Drenthe. Betrokkenheid van de brandweer bij het Technasium-onderwijs sluit aan bij één van de speerpunten uit de landelijk omarmde visie *Herijking brandveilig leven*: het bevorderen van een (brand)veilige leefomgeving door innovaties op het gebied van brandveiligheid. Om te innoveren is samenwerking met onder meer het onderwijs noodzakelijk. Binnen het Technasium worden de ingenieurs van de toekomst opgeleid.

1.3. Middelbaar beroepsonderwijs: interactieve gastcolleges

Bij instellingen voor middelbaar beroepsonderwijs worden interactieve gastcolleges over brandveiligheid verzorgd. Het gaat hier om het Nordwin College, het Friesland College en de Friese Poort. Deze gastcolleges zijn toegespitst op desbetreffende studierichting, waaronder de groenopleiding, de horeca-opleiding en opleidingen gericht op veiligheid.

1.4. Hoger beroepsonderwijs: opdrachten/projecten

Sinds een aantal jaren wordt samengewerkt met NHL Stenden Hogeschool in Leeuwarden. Zo is Brandweer Fryslân jaarlijks opdrachtgever tijdens de projectweek van de opleiding Communication and Multimedia Design. Gedurende deze projectweek gaan alle eerstejaars studenten intensief aan de slag met een actueel brandveiligheidsvraagstuk. Daarnaast treden wij op als begeleider van verschillende studieopdrachten.

Thema 2 Brandveilig wonen

- 2.1. Studentenhuisvesting
- 2.2. Verminderd zelfredzame personen
- 2.3. Zelfstandig wonende senioren
- 2.4. Oefenen in de wijk
- 2.5. Wonen boven winkels/risicogebieden 1, Dekkingsplan 2.0
- 2.6. Overige activiteiten

Thema 2: Brandveilig wonen

Jaarlijks vinden er in ons land duizenden woningbranden plaats; twee derde van deze branden wordt veroorzaakt door onvoorzichtig menselijk handelen. Uit de *Risicomonitor Woningbranden* van het Verbond van Verzekeraars blijkt dat de kans op brand in een woning 1 op 67 is. Het incidentrisicoprofiel van Veiligheidsregio Fryslân toont aan dat driekwart van het aantal gebouwbranden in onze regio een woningbrand betreft. Brandweer Fryslân wordt hiervoor op jaarbasis ruim 300 keer gealarmeerd.

In geval van brand zijn veruit de meeste slachtoffers te betreuren bij woningbranden. Landelijk gezien komen hierbij ieder jaar rond de 30 personen om het leven en vallen honderden ernstig gewonden. Reden genoeg om ons via brandveilig leven-activiteiten intensief te (blijven) richten op dit thema. Hierbij ligt de focus op 4 doelgroepen: studenten, mensen met een beperking, zelfstandig wonende senioren en bewoners van bovenwoningen ('wonen boven winkels') in de in Dekkingsplan 2.0 onderkende risicogebieden 1.

2.1. Studentenhuisvesting

Uit onderzoek en praktijkervaringen blijkt dat brandveiligheid in studentenwoningen vaak niet goed op orde is. Regelmatig ontbreken er werkende rookmelders, is er sprake van ondeugdelijke elektrische apparatuur en zijn vluchtwegen versperd. Om studenten te bereiken, zoeken wij via aansprekende brandveiligheidscampagnes actief naar aansluiting met hun leefwereld. Zo is de brandweer jaarlijks aanwezig tijdens de introductieweken van nieuwe hogeschool-studenten in Leeuwarden en organiseren we realistische oefeningen in studentenhuisvesting. Daarnaast werken we samen met onderwijsinstellingen (zie thema 1).

2.2. Verminderd zelfredzame personen

Een deel van de bevolking is verminderd zelfredzaam. Bij verstandelijke beperkingen komt het vaak voor dat men niet (goed) in staat is om brandveiligheidsrisico's in te schatten. In andere gevallen zijn mensen beperkt/niet mobiel en daardoor niet bij machte om zichzelf op eigen kracht in veiligheid te brengen. Deze doelgroep is daardoor kwetsbaarder bij brand. Via bewustwordingsactiviteiten blijven we ons richten op deze kwetsbare groep en hun omgeving (familieleden, zorgverleners).

2.3. Zelfstandig wonende senioren

Het kabinetsbeleid om - ondanks toenemende fysieke beperkingen en/of mentale achteruitgang - ouderen langer zelfstandig thuis te laten wonen vormt een punt van zorg voor de brandweer. Cijfers laten zien dat ouderen vaker betrokken zijn bij brand in hun woonomgeving, waarbij ze bovendien vaker (dodelijk) gewond raken. Als deze constatering wordt afgezet tegen een vergrijzende bevolking, kan worden geconcludeerd dat als er niets gedaan wordt, het aantal brandslachtoffers onder thuiswonende ouderen zal toenemen. Voor Brandweer Fryslân reden genoeg om – samen met ketenpartners – intensief aandacht te blijven besteden aan deze doelgroep, o.a. via voorlichtingsbijeenkomsten en oefeningen.

2.4. Oefenen in de wijk

Bij 'oefenen in de wijk' wordt een oefening van een lokale blusgroep gecombineerd met een voorlichting over brandveiligheid. Er wordt op verschillende manieren invulling gegeven aan een dergelijke oefening. Zo kunnen omwonenden door Brandweer Fryslân worden uitgenodigd om te komen kijken bij een oefening van een brand in een leegstaande woning in hun buurt. Een andere variant is dat er gericht wordt geoefend met de bewoners van een wooncomplex. In beide gevallen krijgen de (buurt)bewoners uitleg over de wijze waarop de brandweer een woningbrand bestrijdt, maar raken ze ook bekend met het feit dat zij de eerste minuten na het ontdekken van een brand – in afwachting van de gealarmeerde brandweer – op zichzelf zijn aangewezen. Daarnaast wordt uitleg gegeven over brandoorzaken in en rondom huis, het belang van rook- en koolmonoxidemelders en ontvluchting.

2.5. Wonen boven winkels

Het wonen boven winkels draagt bij een verbetering van de kwaliteit en leefbaarheid van een binnenstad en behoud van cultureel erfgoed. Deze positieve effecten kennen echter ook een keerzijde. Onderzoek laat zien dat veel woningen boven winkels en overige bedrijfsfuncties een gebrekkig niveau van brandveiligheid kennen als het gaat om bouwkundige en gebruiksaspecten. Ontvluchting is bij deze panden vaak complexer. Hoewel eigenaren van bouwwerken zelf primair verantwoordelijk zijn voor de brandveiligheid van hun gebouw, blijkt in de praktijk dat zij vaak moeite hebben om aan deze eigen verantwoordelijkheid invulling te geven. Eigenaren, bewoners en gebruikers zien de samenhang tussen de verschillende brandveiligheidsmaatregelen in een pand (bouwkundig en gebruik) vaak niet. Bij de component 'gebruik' ligt er een rechtstreekse relatie met het taakveld brandveilig leven. Brandweer Fryslân wil - in nauwe samenwerking met gemeenten en ketenpartners - door middel van gerichte brandveilig leven-activiteiten aan de slag met 'wonen boven winkels' in de geïdentificeerde risicogebieden 1 uit de rapportage *Dekkingsplan 2.0*. Denk hierbij aan voorlichtingen, oefeningen of het uitvoeren van woningchecks. De inzet hierop wordt waar mogelijk gecombineerd met overige activiteiten uit dit uitvoeringsprogramma (zoals bijvoorbeeld doelgroepgerichte voorlichting en participatie van Brandweer Fryslân in het Keurmerk Veilig Ondernemen).

2.6. Overige activiteiten

Brandweer Fryslân heeft de afgelopen jaren veel ervaring opgebouwd met het verzorgen van interactieve voorlichtingen gericht op een breed scala aan doelgroepen. Tijdens deze voorlichtingen wordt – tegen de achtergrond van desbetreffende doelgroep – door de brandweer voorlichting gegeven over brandveiligheid in de woonomgeving. Deze voorlichtingen worden ondersteund door treffende praktijkvoorbeelden en/of met de inzet van de voorlichtingscontainer. Denk hierbij aan wijkbijeenkomsten, jaarmarkten, bijeenkomsten van huurdersverenigingen en Verenigingen van Eigenaren, plaatselijke belangen en dorpsbelangen. Maar bijvoorbeeld ook het verzorgen van een voorlichting na brand of een voorlichtingsbijeenkomst gericht op statushouders.

Als het gaat over brandveilig wonen spelen veel partijen een rol. Om bovenstaande doelgroepen te bereiken werkt Brandweer Fryslân samen met partijen die al achter de voordeur komen en de taal spreken van desbetreffende doelgroep. Denk hierbij aan de GGD, gemeentelijke WMO-afdelingen, wijkteams, thuiszorgorganisaties en woningcorporaties. Deze insteek past binnen de landelijk omarmde *Herijking brandveilig leven* waarbinnen het bevorderen van brandveilig leven via beïnvloeders één van de speerpunten is. Uitgangspunt hierbij is dat brandveilig leven wordt aangemoedigd door samen te werken met partijen die de meeste kennis hebben van en invloed hebben op groepen die een groter brandveiligheidsrisico lopen.

Thema 3 Brandveiligheid in de intramurale zorg

3.1. Geen Nood Bij Brand

Thema 3: Brandveiligheid in de intramurale zorg

Zorgaanbieders zijn verantwoordelijk voor het bieden van een brandveilige omgeving aan patiënten, cliënten, medewerkers en bezoekers. Vaak wordt in de intramurale zorg voor een regelgerichte aanpak van brandveiligheid gekozen. Het sec voldoen aan wet- en regelgeving is hier echter lang niet altijd toereikend, omdat gedrag en kenmerken van niet-zelfredzame patiënten/cliënten extra brandveiligheidsrisico's met zich meebrengen. In dit licht werken de brancheorganisaties Zorg en Brandweer Nederland samen aan een omslag naar een meer risico-gestuurde aanpak. Doel hiervan is om een hoger niveau van brandveiligheid in zorginstellingen te bewerkstelligen. Met een dergelijke aanpak wordt gekeken naar alle te verwachten risico's en risicofactoren die samenhangen met het ontstaan en de effecten van brand. Vervolgens worden deze vertaald naar beleid en maatregelen op bouwkundig, installatietechnisch en organisatorisch vlak. Hierbij wordt expliciet gekeken naar de gebruikskomponent; waarbij patiënt- en/of cliëntkenmerken en gedrag, medewerkers, andere aanwezigen en de omgeving belangrijke factoren zijn.

3.1. Geen Nood Bij Brand

Een beproefde methode als het gaat om een risicogerichte aanpak van brandveiligheid in gebouwen is de landelijke methodiek *Geen Nood Bij Brand*. Binnen deze methodiek wordt (bovenwettelijk) gekeken naar de risico's en risicofactoren die samenhangen met het ontstaan en de effecten van brand. Vervolgens wordt bepaald welke risico's worden aangepakt en welke risico's acceptabel zijn. *Geen Nood Bij Brand* richt zich op bewustwording en gedragsverandering met als doel brand te voorkomen en - als er onverhoopt toch brand uitbreekt - de gevolgen hiervan te beperken. De methodiek kan breed worden ingezet, bijvoorbeeld bij bouwwerken met een woon-/zorgfunctie, gezondheidszorg, justitiële inrichtingen en gebouwen met grootschalige publieksfuncties. Centraal staat een samenhangende benadering en integrale aanpak van brandveiligheid bij risicovolle situaties en kwetsbare doelgroepen. De focus ligt hierbij op dialoog en samenwerking.

Als uitvloeisel van het *Uitvoeringsprogramma Brandveilig Leven 2017-2018* wordt de toepassing van *Geen Nood Bij Brand* binnen de intramurale zorg Fryslân-breed gecontinueerd. De methodiek wordt in afstemming met de Friese gemeenten ingezet als aanvulling op het reguliere toezicht brandveiligheid (hetzij door de gemeente, hetzij door collega's van Brandweer Fryslân via maatwerkpakket 2). De afgelopen jaren is hiermee veel positieve ervaring opgebouwd. Kennisdeling en bewustwording op het gebied van brandveiligheid bij cliënten, medewerkers en bestuurders van gezondheidszorginstellingen is en blijft hierbij het doel. Passend bij en in afstemming met de instelling wordt gebruik gemaakt van de beschikbare tools binnen de methodiek *Geen Nood Bij Brand* (bijvoorbeeld een veiligheidsexpeditie, het organiseren van een ontruimingsoefening of een table-top-oefening).

Thema **4** Brandveilig ondernemen

- 4.1. Participatie Keurmerk Veilig Ondernemen
- 4.2. Brandveiligheid in agrarische opstallen

Thema 4: Brandveilig ondernemen

Al jaren stijgt het aantal miljoenenbranden. Zo waren er in 2016 ruim 150 bedrijfsbranden met een schade van minimaal 1 miljoen Euro. De totale schade lag dat jaar op 470 miljoen Euro. Brandweer Nederland en de verzekeraars zijn samen aan de slag gegaan om ondernemers meer risicobewust te maken. De meeste bedrijfsbranden ontstaan namelijk door gebrekkige elektrische voorzieningen, defecte apparatuur of het verkeerd gebruik ervan, brandgevaarlijke werkzaamheden zoals slijpen, lassen en verf afbranden, roken en brandstichting. Uit onderzoek blijkt dat ondernemers de gevolgen van een brand fors onderschatten. Voor de helft van de ondernemers leidt een brand binnen twee jaar tot een faillissement.

4.1. Participatie Keurmerk Veilig Ondernemen

Om een veilige bedrijfsomgeving te stimuleren, is door het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) ontwikkeld. Er is een KVO voor winkelgebieden (KVO-W) en een KVO voor bedrijventerreinen (KVO-B). Ondernemers kunnen de meeste veiligheidsproblemen niet in hun eentje aanpakken. Hetzelfde geldt voor de gemeente, politie en brandweer. Via het Keurmerk Veilig Ondernemen worden alle relevante partijen bijeen gebracht en worden er afspraken gemaakt ten aanzien van het voorkomen van overlast, criminaliteitspreventie, brandveiligheid, onderhoud en beheer. Brandweer Fryslân participeert in 14 Keurmerken Veilig Ondernemen:

- Noordwest: Stiens, Leeuwarden de Hemrik, Leeuwarden de Zwette, Leeuwarden Binnenstad-Schrans, Grou
- Noordoost: Drachten Tussendiepen, Drachten A7
- Zuidwest: bedrijventerreinen Sneek, bedrijventerreinen Bolsward, bedrijventerreinen Joure, winkelgebieden Sneek, winkelgebieden Bolsward
- Zuidoost: Industrierrein Heerenveen, Gorredijk

4.2. Brandveiligheid in agrarische opstallen

De aandacht voor dierwelzijn en de impact van stalbranden is de laatste jaren sterk toegenomen. In dit licht hebben LTO Nederland, Brandweer Nederland, de Dierenbescherming en het Verbond van Verzekeraars de handen ineen geslagen en het *Actieplan Brandveilige Veestallen 2018-2022* opgesteld. Dit actieplan is een vervolg op het *Actieplan Stalbranden 2012-2016*. Bij de totstandkoming van het actieplan is nauw samengewerkt met de Ministeries van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Ook de dierlijke sectoren hebben actief meegewerkt aan de totstandkoming van dit Actieplan. De Producenten Organisatie Varkenshouderij vertegenwoordigt de varkenssector. De pluimveehouderijsector, kalverhouderijsector en de melkveehouderijsector worden vertegenwoordigd door de LTO vakgroep pluimveehouderij, de LTO vakgroep kalverhouderij en de LTO vakgroep melkveehouderij. Zij werken de komende jaren actief aan brandveiligheid, specifiek voor hun sector en synergetisch naar de andere dierlijke sectoren.

In het *Actieplan Brandveilige Veestallen 2018-2022* wordt het accent gelegd op het verbeteren van de brandveiligheid in bestaande stallen. Eén van de actiepunten richt zich op bewustwording ten aanzien van een brandveiligere bedrijfsvoering. Bewustwording blijft een belangrijk middel om de brandveiligheid binnen agrarische bedrijven te bevorderen. Het gaat hier zowel om bewustwordingsacties gericht op de agrariërs zelf als op de erfbetreders van agrarische bedrijven. Hier wordt via een separaat project in samenwerking met collega's van andere disciplines binnen de brandweer en LTO-Noord invulling aan gegeven.

Thema **5** Brandveilig recreëren

5.1. Brandveiligheidsvoorlichting recreatie

Thema 5: Brandveilig recreëren

De elf steden, de Friese meren, de Waddeneilanden, stad en platteland, Fryslân is een provincie waar recreatie en toerisme een belangrijke rol spelen. Er is in onze regio een breed scala aan vakantieparken, campings en watersportvoorzieningen beschikbaar. Dit heeft echter ook een keerzijde. Juist in vakanties is de kans op ongelukken groter. Verkeerd gebruik van gasflessen op de camping of op de boot, gebrekkige elektrische voorzieningen, onveilig barbecueën, koolmonoxidegevaar en het ontbreken van rookmelders op de boot of in recreatieverblijven, is slechts een greep uit de risico's.

5.1. Brandveiligheidsvoorlichting recreatie

Brandweer Fryslân verzorgt richting de recreatieve sector passende brandveilig leven-activiteiten. Denk hierbij aan voorlichtingen op campings en vakantieparken en bewustwordingacties richting de watersport. Hiertoe wordt onder meer samengewerkt met campingeigenaren, uitbaters van vakantieparken en verhuurders van boten.

Thema **6** Landelijke campagnes

- 6.1. Nationale brandpreventieweken
- 6.2. Landelijke preventiecampagne koolmonoxidevergiftiging

Thema 6: Landelijke campagnes

Landelijk wordt jaarlijks via gerichte campagnes de aandacht gevraagd voor brandveiligheidsbewustzijn en de gevaren van koolmonoxide.

6.1. Nationale brandpreventieweken

Elk jaar worden in de maand oktober de nationale brandpreventieweken georganiseerd. Deze weken zijn een initiatief van de Brandwondenstichting, Brandweer Nederland, het Instituut Fysieke Veiligheid, Veiligheid NL en het Verbond van Verzekeraars en worden gesubsidieerd door het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Via de nationale brandpreventieweken wordt in breed verband de aandacht gevestigd op het onderwerp brandveiligheid. De brandweer is hierbij de belangrijkste intermediair. De brandpreventieweken worden jaarlijks gekoppeld aan een actueel, centraal thema. Brandweer Fryslân sluit bij deze campagne aan en draagt de brandveiligheidsboodschap via onze doelgroepgerichte voorlichtingen en social media uit.

6.2. Landelijke preventiecampagne koolmonoxidevergiftiging

Jaarlijks wordt in de maand februari via een landelijke campagne nadrukkelijke aandacht gevraagd voor de gevaren van koolmonoxide. Deze campagne is een initiatief van Brandweer Nederland en de Brandwondenstichting. Elk jaar worden mensen slachtoffer van koolmonoxidevergiftiging. Het is daarom belangrijk om te weten hoe een koolmonoxidevergiftiging kan worden herkend en voorkomen. Brandweer Fryslân sluit bij deze campagne aan en verwerkt informatie over het voorkomen en herkennen van een koolmonoxidevergiftiging in onze doelgroepgerichte voorlichtingen.

Regionale uitvoering

Voor de uitvoering van voorliggend *uitvoeringsprogramma brandveilig leven 2019-2022* gelden de volgende uitgangspunten:

1. De regio-brede uitvoering van de brandveilig leven-activiteiten vindt plaats onder eindverantwoordelijkheid van het clusterhoofd risicobeheersing, afdeling Zuidoost.
2. De uitvoering is gebaseerd op een beschikbare personele capaciteit van 6,5 fte (1 fte = 1.230 uren per jaar; 7.995 uren per jaar). Deze capaciteit wordt evenredig verdeeld over de Friese gemeenten waarbij elke gemeente een eerste aanspreekpunt c.q. coördinator brandveilig leven heeft.
3. Waar mogelijk wordt aansluiting gezocht bij overige taakvelden binnen Brandweer Fryslân. Uit efficiency overwegingen kan gekozen worden voor een bundeling van activiteiten.
4. Jaarlijks monitoren we op basis van actuele risico's en thema's of er andere accenten gelegd moeten worden in voorliggend uitvoeringsprogramma.
5. De afdeling communicatie VRF levert communicatieve ondersteuning.
6. De gastlessen brandveiligheid in het basisonderwijs worden voor een aanzienlijk deel uitgevoerd door een poule van Friese brandweervrijwilligers. Desgewenst treden deze voorlichters ondersteunend op bij overige brandveilig leven-activiteiten.

Planning op jaarbasis

Onderstaand is de planning voor het jaar 2019 en een hierbij behorende raming van de ureninzet weergegeven. De beschikbare capaciteit is gebaseerd op 6,5 fte, 7.995 uren per jaar. Tijdens de looptijd van dit uitvoeringsprogramma wordt op basis van actuele risico's en/of thema's jaarlijks een nieuwe planning en hierbij behorende raming van de ureninzet gemaakt.

Thema 1: Onderwijs	Minimum aantal	Raming uren per activiteit	Raming uren totaal
1.1. Basisonderwijs: gastlessen brandveiligheid	120	5	*600
1.2. Voortgezet onderwijs: opdrachtgeverschap Technasium	6	40	240
1.3. Middelbaar beroepsonderwijs: interactieve gastcolleges	50	5	250
1.4. Hoger beroepsonderwijs: opdrachten/projecten	1	p.m.	100
Raming totaal			1.190

*deze uren worden deels ingevuld door brandweervrijwilligers die lid zijn van de voorlichterpoule.

Thema 2: Brandveilig wonen	Minimum aantal	Raming uren per activiteit	Raming uren totaal
2.1. Studentenhuisvesting	10	5	50
2.2. Verminderd zelfredzame personen	20	5	100
2.3. Zelfstandig wonende senioren	40	5	200
2.4. Oefenen in de wijk	10	20	200
2.5. Wonen boven winkels/risicogebieden 1 Dekkingsplan 2.0	p.m.	p.m.	p.m.
2.6. Overige activiteiten	p.m.	p.m.	p.m.
Raming totaal			550

Thema 3: Brandveiligheid in de intramurale zorg	Minimum aantal	Raming uren per activiteit	Raming uren totaal
3.1. Geen Nood Bij Brand	25	40	1.000
Raming totaal			1.000

Thema 4: Brandveilig ondernemen	Minimum aantal	Raming uren per activiteit	Raming uren totaal
4.1. Participatie Keurmerk Veilig Ondernemen	14	30	420
4.2. Brandveiligheid in agrarische opstallen	p.m.	p.m.	p.m.
Raming totaal			420

Thema 5: Brandveilig recreëren	Minimum aantal	Raming uren per activiteit	Raming uren totaal
5.1. Brandveiligheidsvoorlichting recreatie	10	20	200
Raming totaal			200

Thema 6: Landelijke campagnes	Minimum aantal	Raming uren totaal
6.1. Nationale brandpreventieweken	1	50
6.2. Landelijke preventiecampagne koolmonoxidevergiftiging	1	50
Raming totaal		100

Overig	Raming uren totaal
Regionale, interregionale en landelijke werkgroepen en overleg, afstemming met netwerkpartners, ontwikkeling nieuwe producten en beleid	1.000

Inspelen op actuele ontwikkelingen + p.m. posten	Buffer uren
	3.535

Colofon

Dit uitvoeringsprogramma is een uitgave van Brandweer Fryslân, functioneel gebied Risicobeheersing

Fotografie: Team Horsthuis, Sanita van der Veen, Wietze Brandsma, fotoarchief Brandweer Fryslân.

